VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

VNS 15/2022 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030 (KISS2030)

Karoliina Pilli-Sihvola, MMM

Lähtökohdat

- KISS2030 on ilmastolain mukainen suunnitelma
- Sisällöllinen painotus kansallisesti merkittävissä ja poikkileikkaavissa teemoissa, tavoitteissa ja toimissa
- Täydentää hallinnonalakohtaisia sopeutumisen toimintaohjelmia ja muuta hallinnonalakohtaista sopeutumistyötä
- Ei luoda erillistä toimintaohjelmaa, välitarkastelu 2026

Kansallisen sopeutumissuunnitelman suhde muihin strategisiin ohjauskeinoihin

Esimerkiksi

STM 2021

MMM (*päivitys valmisteilla*)

PLM (*valmisteilla*)

YM (2016)

…

Esimerkiksi

Arktisen politiikan strategia 2021

Kansallinen BD strategia (*valmisteilla*)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (*valmisteilla*)

…

Esimerkiksi

Vesitalousstrategia 2030

Kansallinen metsästrategia 2035

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12)

Kv. ilmastorahoitussuunnitelma

…

Tietoon pohjautuva valmistelu

- Valmistelussa mukana 10 ministeriötä, koordinaatio MMM
- Riski- ja haavoittuvuustarkastelu, toteuttajana tutkijoista ja asiantuntijoista koostunut sihteeristö
- KOKOSOPU-hanke: Sopeutumispolitiikan toteutumisen kokonaisarvio
- Suomalaisen tiedeakatemian kanssa yhteistyössä toteutettu tiedesparrausprosessi
- Ilmatieteen laitoksen ja Suomen ympäristökeskuksen raporttia ”Ilmasto- ja sosioekonomiset skenaariot ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnittelussa”
- Useita muita hankkeita ja raportteja hyödynnetty valmistelussa

Laaja valmistelun aikainen vuorovaikutus

- Nuorten digiraati
- Luontopaneelin tapaaminen
- Ilmastopolitiikan pyöreän pöydän kokous
- Barometrit 2 kpl
- Vammaisneuvostojen tapaaminen
- Vanhusneuvostojen tapaaminen
- Kunta- ja aluetoimijoiden vuorovaikutustilaisuus
- Saamelaiskäräjien tapaaminen
- Lausuntokierros; 127 lausuntoa
- Lausuntokierroksen aikainen sidosryhmätilaisuus

Visiona hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

Vision tukena kolme päämäärää:

TAHTO

Yhteiskunnan toimijoilla on vahva tahto sopeutua ilmastonmuutokseen

KYKY

Yhteiskunnan toimijoilla on kyky ennaltaehkäistä, varautua ja hallita sekä luontoon että yhteiskuntaan kohdistuvat ilmastonmuutokseen liittyvät riskit

KEINOT

Yhteiskunnan toimijoilla on käytössään tehokkaat keinot sekä luontoon että yhteiskuntaan kohdistuvien ilmaston-muutokseen liittyvien riskien arvioimiseksi, ennaltaehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi

Suunnitelman tavoitteet ja toimet jaoteltu 10+1 teeman alle

- Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi
- Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö
- Ruoka- ja ravitsemusturva
- Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö
- Uusiutuvien luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus, luontopohjaiset ratkaisut ja kuivuusriskien hallinta
- Terveyden suojelu ja edistäminen
- Kulttuuriperintö ja –ympäristö
- Alue- ja kuntatason ilmastoriskien hallinta
- Kansainvälinen yhteistyö
- Tietopohja, viestintä ja seuranta
- Lisävalmistelua edellyttävät toimet

Tavoite 3

Ilmastonmuutoksen seuraukset ja niihin varautuminen ja sopeutuminen on tunnistettu osana kokonaisturvallisuutta ja integroitu kokonaisturvallisuuden malliin ja huoltovarmuuden tavoitteisiin vuoteen 2026 mennessä.

Tavoite edistää päämääriä:

TAHTO	KEINOT	KYKY

Seurannan keinoja

YTS on päivitetty siten, että ilmastoriskit ja sopeutumistarpeet on tarkoituksenmukaisella tavalla sisällytetty kaikkiin strategisiin tehtäviin

Ilmastonmuutos on huomioitu poikkileikkaavasti kaikessa YTS:n strategisten tehtävien ennakoinnissa, toimeenpanossa, arvioinnissa ja niihin liittyvässä harjoittelussa ja koulutuksessa

Toimenpide 3.2 Arvioidaan ilmastonmuutokseen liittyvät riskit huoltovarmuudelle ja niihin liittyvät toimet valtioneuvoston huoltovarmuuden tavoitepäätöksen uudistamisprosessin aikana

Kuvaus: Valtioneuvoston päätös (1048/2018) määrittelee yleiset lähtökohdat, toteuttamisen periaatteet, kansalliset tavoitteet ja painopisteet huoltovarmuustyölle. Valtioneuvosto antoi eduskunnalle syyskuussa 2022 huoltovarmuusselonteon, jossa ehdotetaan huoltovarmuuden tavoitteista annetun valtioneuvoston päätöksen uudistamista.

Vastuutaho: **Työ- ja elinkeinoministeriö** koordinoi valtioneuvoston tavoitepäätöksen uudistamista, kaikki ministeriöt ja huoltovarmuuden kannalta keskeiset viranomaiset osallistuvat

Aikataulu: 2023

Rahoitus: Virkatyö

Sopeutumissuunnitelman rahoitus

- Julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaiset määrärahat
- Hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevia resursseja ja rahoitusta, esim. CAP, METKA, METSO-ohjelma, Liikenne 12
- Tueksi valmistellaan vuodesta 2023 alkaen ehdotus strategiseksi EU LIFE –hankkeeksi, n. 20 milj. euron kokonaisuus.
- Muita EU-rahoitusmahdollisuuksia kartoitetaan, tehokas hyödyntäminen edellyttää aktiivista panosta eri toimijoilta sekä kansallista koordinaatiota ja viestintää rahoitusmahdollisuuksista
- Kehittyvien maiden ilmastotoimia tuetaan kehitysyhteistyövaroin sekä osana ulko- ja kehityspolitiikkaa
- 41 toimenpidettä, joihin liittyen on tunnistettu lisäresurssitarpeita toimeenpanon käynnistämiseksi tai sen varmistamiseksi

Valtioneuvosto hyväksyi KISS2030-selonteon 15.12.2022 – toimeenpanon käynnistäminen

- Toimeenpano ja resursointi toimialakohtaisesti
- Aluetason ohjeistuksen kehittäminen ja sopeutumistyön vahvistaminen ELY-keskusten Ilmastoyksikön kautta
- Seurantajärjestelmän kehittäminen, hanke 2023 Suomen ympäristökeskuksen kanssa
- Sopeutumisviestinnän kehittäminen ja sidosryhmäyhteistyön vahvistaminen
- Toimeenpanoa vahvistavan ja koordinoivan toiminnan järjestäminen